

Suomen Kuurosokeat ry:n hallitus 2010

Takarivissä, vasemmalta: varapuheenjohtaja Ulla Kungas, hallituksen jäsen Merja Vähämaa, hallituksen jäsen Aatos Ahonen ja hallituksen jäsen Tuula Hartikainen. Eturivissä, vasemmalta: hallituksen jäsen Ari Suutarla, puheenjohtaja Seppo Jurvanen, asiantuntijajäsen Riku Virtanen ja asiantuntijajäsen Marjo Nurminen.

Suomen Kuurosokeat ry

Talviliikuntaleirillä urheiltiin
pakkasen paukuessa

Teemana liikunta

Sisältö

Pääkirjoitus: Perusviestit kertovat yhdistyksen ydinosaamisesta.....	3
Pakkanenpaukkuitalviliikuntaleirillä..	4
Vammaisurheilukentällä tapahtuu...	6
Kilpauravaihtuipyröäilystäkeilailuun..	8
Hiihto ja juoksu ovat Laurin lajeja....	9
Kilpailu-urastajäirakkausliikuntaan..	10
Liikuntavammaisten kisoissa puuttui oma vertaisryhmä.....	12
Olympiamitalisti Merja.....	13
Uusi kirjasarja: ”Kommunikaatio ja synnynnäinen kuurosokeus”.....	14
Vilho Sulonen on poissa.....	16
Runo.....	17
Riku presidentin juttusilla.....	18
Eurooppalainen kuntoutus- ja kulttuuriviikko.....	19
Hallitus 2010.....	20

Seuraava Tuntosarvi ilmestyy 19.3. teemana tiedonvälitys. Aineiston viimeinen jättöpäivä on 23.2.

Kannen kuvassa Vierumäellä ratsastamassa **Minna Ahonen**, **Esko Jäntti** ja **Merja Kaarna**, edessä ohjaamassa opiskelija **Joseetta Korhonen**. Kuva: **Tuija Wetterstrand**.

Tiedotteita

Oikaisu:

Tammikuun Tuntosarvessa oli juttu Viittomakielistä uutisista. Jutussa mainittu toimittajan nimi on **Thomas Sandholm**, ei Thomas Sandbeg, kuten jutussa virheellisesti sanottiin.

Aluesihteeriuutisia:

Tampereen aluesihteerin osana aikaisena sijaisena ajalla 25.1.-21.3.2010 toimii **Sirpa Toivo**. Hänet tavoittaa maanantaisin Tampereen aluetoimistosta ja hänellä on käytössään **Marjatta Puromäen** työköpö p. 0400 807 996. Sähköposti: sirpa.toivo@kuurosokeat.fi.

Rovaniemen aluesihteerin **Jorma Säynäjäkangas** on jäänyt osa-aika-eläkkeellä helmikuun alusta lähtien. Jorma pyrkii pitämään maanantait toimistopäivinä. Hänen työviikkonsa on yleensä kolmipäiväinen.

TUNTOSARVI 36. vuosikerta, ISSN 0358-2280, **Julkaisija:** Suomen Kuurosokeat ry. **Taitto:** Tuija Wetterstrand, **Päätoimittaja:** tiedottaja Tuija Wetterstrand, p. 040 7532026, s-posti: tiedotus@kuurosokeat.fi. **Toimitusneuvosto:** Anu Mikkola (puheenjohtaja), Carita Halme, Esko Jäntti, Kerstin Maksimainen, Ari Suutarla, Raili Karisaari (sihteeri), Tuija Wetterstrand (päätoimittaja). **Hinta:** Vuosikerta 25 euroa. Suomen Kuurosokeat ry:n jäsenille ja asiakkaille ilmainen. 12 numeroa vuodessa isokirjoituksella, pisteillä, äänitteellä, videona, ja/tai elektronisena versiona. Ruotsinkielinen Känslsprödet ilmestyy 4 kertaa vuodessa isokirjoituksella. **Tilaukset ja osoitteenmuutokset:** Suomen Kuurosokeat ry, PL 40, 00030 IIRIS, p. 040 778 0299, faksi 040 604 7477, s-posti: kuurosokeat@kuurosokeat.fi. Toimiston aukioloaika ma-pe klo 8.00-15.45. **Painopaikka:** Kopio Niini Finland Oy. Toimituksella on oikeus käyttää lehden juttuja yhdistyksen internet-sivuilla www.kuurosokeat.fi. Tuntosarvi on Kulttuuri-, mielipide- ja tiedelehtien liiton Kultti ry:n jäsenlehti.

Perusviestit kertovat yhdistyksen ydinosaamisesta

Valtioneuvosto käsitteli 4. helmikuuta RAY:n jakesitystä vuodelle 2010, mutta jätti päätöksen pöydälle ja ilmoitti käsittelevänsä asiaa uudelleen viikon päästä. RAY ei siten pystynyt aloittamaan myönnettyjen avustusten maksatuksia järjestöille suunnitellussa aikataulussa. Tieto tuli juuri, kun Tuntosarvi oli menossa painoon.

Valtioneuvoston päätöksen taustalla oli ilmeisesti pelko jääviysongelmista. Päätös heijastaa myös sitä, mistä on saatu viestejä jo pidemmän aikaa: RAY:n avustukset halutaan kohdentaa entistä tarkemmin. Se tarkoittaa, että myös Suomen Kuurosokeat ry:n on entistä tarkemmin perusteltava se, miksi olemme organisaationa olemassa ja miksi meitä tarvitaan. Meidän täytyy tietää se alue, jossa meillä on ylivoimaista osaamista ja viestiä siitä ulospäin.

Viestintästrategiassa Suomen Kuurosokeat ry:n ylivoimaisen osaamisen alueet on kiteytetty kolmeksi perusviestiksi: 1) asiantuntijuus 2) oikeuksienvalvonta ja 3) palvelut.

Asiantuntijuus lähtee siitä, että kuurosokeat itse päättävät yhdistyk-

senasioista ja että kuurosokea itse on oman tilanteensa paras asiantuntija. Asiantuntijuus on myös työntekijöiden ammattitaitoa ja pitkän ajan kuluessa yhdistykseen keräytyneitä ainutlaatuista kuurosokeustietämystä. **Oikeuksienvalvonnalla** yhdistys viestii, että se ”ei jätä kuurosokeaa pulaan”, vaan verkostoituu ja vaikuttaa siellä missä kuurosokeita koskevia päätöksiä tehdään sekä turvaa taluspohjan. **Palvelut** ylivoimaisen osaamisen alueena tarkoittaa sitä, että Suomen Kuurosokeat ry tuottaa sellaisia asiakaslähtöisiä ja ainutlaatuisia palveluita, joita kukaan muu ei kuurosokeille tuota.

Sisäistämällä perusviestit ja tuomalla niitä esille kaikessa toiminnassa voidaan yhdistyksen olemassaolon oikeutusta ja tärkeyttä perustella niin rahoittajille kuin asiakkaille. Tavoitteena on, että yhdistys mielletään automaattisesti alan tärkeimmäksi vaikuttajaksi aina, kun puhutaan kuulonäkövammaisuudesta/kuurosokeudesta.

Talvisin terveisin,
Tuija Wetterstrand
tiedottaja ■

Pakkanen paukkui talviliikuntaleirillä

Teksti ja kuvat: Tuija Wetterstrand

Vuoden 2010 leirikausi käynnistyi perinteisellä talviliikuntaleirillä, joka järjestettiin Vierumäellä 25. - 29.1. Koko viikon pakkaneen pysyi kipakoissa lukemissa. Kun vierailin leirillä keskiviikkona, oli viikon kylmin päivä ja mittari näytti miinusta 23 astetta.

Aikaisempina vuosina kuurosokeiden talviliikuntaleiri on järjestetty yhteistyössä NKL:n liikuntatoimen kanssa. Tälläkin kertaa mukana oli NKL:stä tuttu kasvo, **Timo Pelkonen**, mutta tänä vuonna hän toivotti leiriläiset tervetulleeksi VAU ry:n puolesta. Tämän vuoden alusta alkaen NKL:n liikuntatoimi sekä kolme muuta vammaisliikuntajärjestöä yhdistyivät Vammaisurheilu ja -liikunta VAU ry:ksi ja työntekijät siirtyivät sen palvelukseen vanhoina työntekijöinä.

Kuurosokeita osallistujia ja heidän omaisiaan leirillä oli yhteensä 11, kun lasketaan mukaan **Merja Kaarna**, joka toimi leirin toisena vetäjänä Timo Pelkosen ohella. Merja on osallistunut talviliikuntaleireille jo useana vuotena. ”Aika usein lei-

Pakkasella piti olla päällä lämmin vaatetus. Merja Kaarna (oik.) kävelyllä tulkkina Kaisa-Maija Rauhan kanssa.

ri on ollut Pajulahdessa, mutta tänä vuonna ensimmäistä kertaa Vierumäellä”, Merja kertoo.

”Aikaisempien vuosien tapaan leirin ohjelmasta ja sen toteutuksesta on vastannut joukko liikunnanohjaajaopiskelijoita. Tänä vuonna opiskelijoiden kanssa on ollut erityisen mukava olla. He ovat järjestäneet kaiken hienosti ja hoitaneet hommansa kaikin puolin todella hyvin”, Merja kehuu.

Merjan kehumat opiskelijat ovat Haaga-Helian ammattikorkeakoulun

kolmannen vuoden liikunnanohjaajaopiskelijoita. Leiriohjelman he toteuttivat osana soveltavan liikunnan syventäviä opintoja. Opiskelijoita oli yhteensä 16 ja heidän työskentelyään seurasi koko viikon silmä tarkkana opettaja **Jyrki Vilhu**.

Opiskelijoista kaksi, **Josetta Korhonen** ja **Salla Munukka** oli nimetty koko leirin vastuuvetäjiksi. ”Jokainen opiskelija vetää opintojensa aikana jonkun projektin ja Sallan ja minun kohdalle osui tämä leiri”, Josetta kertoo ja tarkentaa heti perään: ”Pääsimme vetäjiksi tälle leirille. Viikko on ollut todella mielenkiintoinen ja antoisa!”

Olin mukana seuraamassa kun osa leiriläisistä lähti pakkasta pelkäämättä maastoratsastukselle. Aluksi kokoonnuttiin alkuinfoon lattialle vedetyn induktiosilmukan sisäpuolelle. ”Hevoset ovat kaikki pienikokoisia islanninhevosia, joiden selkään on helppo nousta. Islanninhevosten perusominaisuuksia on kiltteys ja rauhallisuus. Ihmisten kanssa ne tulevat erittäin hyvin toimeen, hevostallin eli Viikinkilinnan omistaja **Hannele Aalto** vakuutti.

Kilteistä hevosista huolimatta kaikki eivät uskaltaneet tai halunneet ratsastamaan. Vaihtoehtona oli järjestetty luontokävely, ja myös muut liikuntapaikat olivat käytössä. Koko

Juha-Pekka Harrinvirta (kesk.) varmistaa, että kypärän hihna on kunnolla kiinni ennen kuin nousee islanninhevosen selkään.

viikon aikana lajivalikoima vaihteli sisälajeista ulkoliikuntaan.

Tulopäivänä maanantaina tutustuttiin kahvapallojumppaan. ”Se oli vähän samantapaista kuin pienten painojen nosto. Mutta tässä metallikuuliin oli laitettu pienet kahvat, joiden avulla erilaisten liikeratojen teko oli helpompaa”, leirille osallistuneet **Esko** ja **Päivi Jäntti** kertoivat. ”Tosi tehokasta jumppaa se oli!”

Tiistaina käytiin ensin pakkaskävelyllä jonka jälkeen jatkettiin lumikenkäkävelyllä. Iltapäivällä kokeiltiin jäähallissa lajia nimeltä curling ja illalla tehtiin vielä erilaisia hauskoja ryhmäytymisharjoituksia opiskelijoiden johdolla. Keskiviikkona aamupäivällä ohjelmassa oli vesijumppaa ja iltapäivällä ratsastusta tai

kävelyä. Torstaiamuksi suunniteltu hiihtoretki peruuntui kovan viiman ja pyryttävän lumen vuoksi. Päivä kuuluu sisäurheilulajien parissa: aamupäivällä oli tuoksupallojumppaa ja iltapäivällä musiikkiliikuntaa tai vaihtoehtoisesti vesijuoksua. Illalla saunottiin rantasaunalla ja uskaltautui joku jopa avantoon. Lopulta meni tanssien merkeissä.

Perjantaina aamupäivällä järjestettiin vielä leiriolympialaiset lajeina tulitikunheitto, keilailu, hernepus-

sin tarkkuusheitto, vannepujottelu ja trampoliinihyppy.

Leiriläiset vaikuttivat tyytyväisiltä ohjelmaan. ”Hiihtoa olisi kuitenkin voinut olla enemmän”, vinkkaavat Esko Jäntti ja **Lauri Mäkinen**.

”Usein on ollut mukana joku ihan uusi laji, joka ei ole ollut entuudestaan tuttu kenellekään. Tänä vuonna uusia lajeja oli kaksi: kahvapallojumppa ja curling”, Merja Kaarnaaja summaa. ■

Vammaisurheilukentällä tapahtuu

Teksti: Tuija Wetterstrand ja Esko Jäntti

Suomen Vammaisurheilu ja -liikunta VAU ry:n toiminta käynnistyi 1.1.2010. VAU:n tehtävänä on suunnitella, toteuttaa ja kehittää liikunta-, näkö- ja kehitysvammaisten henkilöiden sekä elinsiirtoväen liikunnan harrastamisen ja kilpailemisen mahdollisuuksia ja olosuhteita.

VAU syntyi, kun Elinsiirtoväen Liikuntaliitto ELLI ry, Näkövammaisten Keskusliitto ry (NKL), Suomen Invalidien Urheiluliitto ry (SIU) sekä Suomen Kehitysvammaisten Liikunta ja Urheilu ry (SKLU) perus-

tivat uuden yhteisen järjestön. Se on painoarvoltaan mittava suomalaisessa liikuntakentässä. VAU:ssa on noin 20 työntekijää sekä 1,8 miljoonan euron vuosibudjetti. VAU toimii yhteensä yli 30 lajin monilajiliittona.

Käytännön tasolla liiton toiminta organisoituu neljään eri toimialaan: järjestötoiminta, harrasteliikunta, nuorisotoiminta sekä kilpa- ja huippu-urheilu. Uuden järjestön toimisto sijaitsee Helsingin Pasilassa. VAU:n varsinaisia jäseniä ovat vammaisten henkilöiden liikuntaa järjestävät rekisteröidyt yhdistykset ja seurukset, liitolla ei ole henkilöjäseniä.

Yhdistykselle oma liikuntatoimikunta

Suomen Kuurosokeat ry on perustanut liikuntatoimikunnan, johon kuuluu edustaja jokaisesta liikuntakerhosta. Toimikunnan vetäjä on **Esko Jäntti**. Jäsenet ovat: **Martti Avila** (Keilakerho Kuurosokeat Keilailijat, KSK), **Mauno Kungas** (Kalakerho Kalakaverit), **Seija Troyano** (Vaelluskerho Jutajat) ja **Riku Virtanen** (Shakkikerho).

- Toimikunnan tehtäviin kuuluu kysellä ja koota toiveita kuurosokeita kiinnostavista liikuntatapahtumista sekä suunnitella ja järjestää niitä. Toimikunta myös huolehtii liikuntatoiminnan budjetin seurannasta sekä sopii liikuntaleirien, kilpailujen ja terveysliikunnan tapahtumien ajankohdat pyrkien välttämään päällekkäisyyksiä järjestön muiden tapahtumien kesken. Se huolehtii kaikkien liikuntatapahtumien tiedottamisesta, järjestää koulutusta eri lajien pariin ja organisoii liikuntasuoritteiden keräämistä. Lisäksi toimikunta kannustaa kaiken ikäisiä kuurosokeita säännöllisen liikunnan pariin järjestämällä erilaisia valtakunnallisia ja alueellisia tapahtumia ja kirjoittaa yhdistyksen lehtiin juttuja eri lajeista, harrastajista ja tapahtumista.

Soveltavan liikunnan keskus

Liikuntakeskus Pajulahteen Nastolaan perustetaan Soveltavan liikun-

nan osaamis- ja resurssikeskus. Hanke käynnistyy kolmevuotisena projektina, mutta tavoitteena on toiminnan ja toimintatapojen pysyvyys.

Tavoitteena on, että Pajulahti tarjoaa tulevaisuudessa esteettömiä liikuntapalveluja, jakaa tietoa ja lainaa liikunnan apuvälineitä niitä tarvitseville sekä tuottaa hyvän mallin tälle palvelukonseptille. Hanke alkoi 1.8.2009 ja se päättyy heinäkuun loppussa 2012.

Paralympialaiset

Talviparalympialaiset 2010 järjestetään Vancouverissa, Kanadassa. Kisat **alkavat 12. maaliskuuta ja päättyvät 21. maaliskuuta**. Paralympialaisten talvilajit ovat: alppihiihto, kelkkajääkiekko, ampumahiihto, maastohiihto ja pyörätuolcurling.

Paralympialaiset ovat kahden vuoden välein toistuva huippu-urheilutapahtuma. Kesä- ja talviparalympialaiset järjestetään samassa kaupungissa ja kilpailupaikoissa kuin olympialaiset. Seuraavat paralympialaisten kesäkisat ovat Lontoossa 29.8.-9.9.2012 ja talvikisat Sotšissa 7.3.-16.3.2014.

Lähteet:

www.vammaisurheilu.fi

www.pajulahti.com

www.paralympialaiset.fi ■

Kilpaura vaihtui pyöräilystä keilailuun

Teksti ja kuva: Tuija Wetterstrand

Esko Jäntti on tuore Suomen Kuurosokeat ry:n liikuntatoimikunnan puheenjohtaja. Liikuntaa hän on harrastanut aina. Nuorempana, ennen näön heikkenemistä Esko pyöräili kilpatasolla. Erityisesti pitkät matkat olivat hänen lajinsa. ”Pisin matka, jonka kisoissa pyöräilin, oli 360 kilometriä Päijänteen ympäriaajoissa. Ensimmäisellä kerralla matkaan meni 13 tuntia, mutta toisella kerralla selvisin matkasta jo alle 12 tunnin: 11 tuntia, 53 minuuttia,” Esko muistelee. Kilpailu-uraa kesti kuutisen vuotta, kunnes näön heikkeneminen pakotti vaihtamaan lajia 1990-luvun alussa. ”Ennen lopettamista oli välillä sellaisia tilanteita, että en nähnyt lainkaan tietä. Ajoin kasvot ylöspäin, koska jouduin ottamaan suuntaa siitä, kun vaalea taivas näkyi puunlatvojen yllä.”

Esko arvioi, että pyöräilykilometrejä kertyi uran aikana noin 100 000. ”Mummolaankin Suonenjoelle pyöräilin huvikseni kahville parin sadan kilometrin matkan kotoa Jyväskylältä. Bussin kanssa ajoin kilpaa. Jälkeenpäin hirvittää ajatella, että mitä kaikkea sitä olisi voinut sattua, kun ajoin heikolla näöllä liikenteessä.”

Talviliikuntaleirille osallistuneen Eskon hymy ei hyytynyt pakkasessakaan.

Nykyään Esko on intohimoinen keilailija ja pitkäaikainen Keilakerho Kuurosokeat Keilailijat puheenjohtaja. Kuurosokeiden keilaleireillä hän on toiminut vetäjänä, samoin viime kesän tandemleirillä. Esko vetää myös Keski-Suomen näkövammaisten liikuntaleirejä. ”Tykkään liikkua paljon. Se tuo elämyksiä ja hyvää oloa.”

Tehtävässään järjestön liikuntatoimen puheenjohtajana Esko haluaa kehittää liikuntaa, innostaa kuurosokeita liikkumaan enemmän ja tuoda eri lajien harrastajia yhteen. ”Haaveena on järjestää joskus liikuntapäivät, joka olisi eri lajien harrastajien kohtaamispaikka. Miksei vaikka shakkikerho ja keilakerho voisi kokoontua samaan aikaan ja vaihtaa ideoita keskenään.” ■

Hiihto ja juoksu ovat Laurin lajeja

Teksti ja kuva: Tuija Wetterstrand

Lauri ”Late” Mäkinen liittyi nuorena miehenä mukaan näkövammaisten urheilijaporukoihin. Kuurosokeiden toimintaan hän tuli mukaan 1990-luvun alussa, kun heikentynyt kuulo oli alkanut tuottaa ongelmia. Lajeista Laurin sydäntä lähinnä on hiihto. Myös yleisurheilu, ennen kaikkea juoksu on hänen vahva lajinsa.

Kilpailusarjoissa Lauri urheili 17 vuotta, vuodesta 1985 lähtien, kunnes joutui luopumaan kilpaurheilusta terveysongelmien vuoksi. ”Paras sijoitukseni oli Varkaudessa 2001, kun tulin toiseksi näkövammaisten hiihdon SM-kilpailuissa 40-vuotiaitten sarjassa.” Nummi-Pusulasta kotoisin oleva Lauri Mäkinen liittyi kilpailu-urallaan jäseneksi urheiluseura Nummen Kipinään, jonka jäsen hän on edelleen.

Laten pääsy ensimmäisiin kuulotutkimuksiin tapahtui urheilulliselle miehelle sopivalla tavalla. ”Näin ulkona tutun lääkärin ja juoksin hänet kiinni. Sanoin, että minulle oli huomautettu, että en aina kuule.”

Näkövammaisten liikuntatoimen tuttu ohjaaja vinkkasi, että kan-

Lauri on niin nopea, että kuvaajakaan ei tahdo pysyä perässä.

nattaisi mennä mukaan Suomen Kuurosokeat ry:n toimintaan. ”Siitä lähtien olen ollut mukana jokaisella liikuntaleirillä, jonka yhdistys on järjestänyt. Mukava on ollut tutustua uusiin lajeihin, viimeksi kahvapallojumpsaan,” Lauri sanoo.

Vaikka terveys ei enää salli rankkaa kilpaharjoittelua, on Lauri edelleen tuttu näky hiihtoladuilla ja lenkkipoluilla. Myös punttisalilla hän kertoo käyvänsä ahkerasti. Näkö ei vain enää tahdo riittää liikkumaan ilman opasta oudossa ympäristössä.

Vierumäen liikuntaleirillä Lauri piti omaa tulkkia **Mirkka Krookia** lujilla. ”Laten kanssa liikkua täytyy olla tosi hyvä kunto, muuten ei pysy perässä”, Mirkka naureskeli. ■

Kilpailu-urasta jäi rakkaus liikuntaan

Maija-Liisa Lahden kuvia Tukholman PM-kisoista vuonna 1982, vas. kuvassa keskellä mitalisaalista kaulassaan ja oik. kakkosena palkintopallilla.

Teksti: Raili Karisaari

Porissa asuva viriketoiminnan ohjaaja **Maija-Liisa Lahti** täytti pyöreät eli 60 vuotta tammikuun loppupuolella. Maija-Liisan nuorekkuuden salaisuus lienee siinä, että hän on entinen kilpaurheilija, joka on menestynyt sekä kotimaassa että kansainvälisillä kilpakentillä.

”Voimistelu on ollut minulle miehuisaa jo lapsesta asti. Kotioloissa tykkäsin liikkua ja hiihdellä mutta koulussa inhosin urheilua. Kai se johtui näkövammastani. Vaikka yritin pärjätä näkevien lasten mukana, en kuitenkaan onnistunut”, Maija-Liisa muistelee.

”Kipinä syttyi vasta noin 27-vuotiaana. Menin mukaan näkövammais-

ten järjestötoimintaan, ja siellä eräs heikkonäköinen ikäiseni nainen sai minut innostumaan urheiluun. Alettiin yhdessä käydä juoksulenkillä ja urheilukentällä ja juoksu tuntui sopivan minulle.”

”Aloitin säännöllisen harjoittelun ja vuoden jälkeen osallistuin ensimmäisen kerran näkövammaisten SM-kilpailuihin. Tuntui hyvältä kun huomasin, että pärjään siellä muiden mukana. Osaltaan minua innosti myös se, että kilpakumppanit olivat näkövammaisia kuten minäkin.”

Olympiapronssin menetys harmitti

Maija-Liisan aktiivista kilpaurheilua kesti kaikkiaan noin 7 vuotta. Osallistuminen varsinkin kansainvälisiin kilpailuihin edellytti, että edusti

useammassa kuin yhdessä lajissa. Hänen lajinsa olivat 60 m juoksu, vauhditon pituushyppy ja 3000 metrin ratakävely.

”Kisamatkoista jäi mukavia muistoja. Tutustuin uusiin ihmisiin ja muiden maiden kulttuuriin. **Merja Vähämaan** kanssa oltiin monet kerrat samoilla kilpailumatkoilla, mutta kilpailimme eri sarjoissa”, Maija-Liisa muistelee.

”Hollannissa Arnheimissa pidettiin vammaisten paralympialaiset vuonna 1980, missä sijoituin kävelyssä neljänneksi. Kävelykisassa minulle kävi kuin aikanaan hiihtäjä **Juha Miedolle**: hävisin pronssimitalin yhdellä sadasosasekunnilla. Kyllä se harmitti ja kismitti, saattoi siinä kiu-kunkyynekin vierähtää poskelle.”

”Seuraavana vuonna EM-kisoissa Saksan Fuldassa tein 60 metrin juoksussa uuden Suomen ennätysten sokeain sarjassa. Se vähän lievitti surua menetetyistä olympiapronssista. Ennätys on voimassa edelleen. Vuonna 1982 kilpailin Pohjoismaiden mestaruuksista Tukholmassa ja sijoituin hopealle 60 metrin juoksussa. Mitaleita tuli myös viestijuoksussa ja pituushypyssä. Se jäikin viimeiseksi kansainväliseksi kisakseni. Suomen mestaruuksia on kertynyt monista kilpailuista”.

Maija-Liisa mainitsee uransa huip-

puhetkiksi olympiakävelyn Hollannissa ja juoksu Saksassa. ”Upea kokemus oli myös, kun meidät kilpailijat kutsuttiin vierailulle Haagin Suomen suurlähetystöön. Tottakai mitalitkin lämmittävät mutta PM-kisoissa on paljon vähemmän osallistujia.”

”Kilpailumatkoilla olosuhteet saattoivat joskus olla vähän ankeita. Arnheimissa meitä asui jopa 12 henkeä samassa huoneessa, mutta se ei haitannut yhteistä kilpailuhenkeä. Hyviä hetkiä olivat myös ne, kun sain olla kannustamassa toisia kilpailijoita.”

”Sitten jossain vaiheessa tuli vain sellainen tunne että kilpaurani oli ohi. Järjestötyö vei mennessään”, Maija-Liisa toteaa.

Jäljelle jäi rakkaus liikuntaan

”Vaikka tiukan harjoitusohjelman noudattaminen loppui, rakkaus liikuntaan säilyi. Kilpailu-uran peruja on myös terveellinen ruokavalio”, Maija-Liisa kertoo.

Maija-Liisa haluaa innostaa kaikkia liikkumaan. ”Nuorena emme ehkä tule ajatelleeksi liikunnan ja ruokavalion tärkeyttä. Hyvä kunto ei kuitenkaan ole itsestäänselvyys, siitä on pidettävä huolta. Mitä enemmän tulee ikää, sitä ahkerammin täytyy liikkua, että pysyy terveenä.” ■

Liikuntavammaisten kisoissa puuttui oma vertaisryhmä

Teksti ja kuva: Tuija Wetterstrand

Tamperelaistunut **Carita Halme** kävi koulunsa Helsingin Ruskeasuon liikuntavammaisille tarkoitettussa koulussa. ”Kun aloitin yläasteen, niin joku keksi ehdottaa, että mene kokeilemaan juoksemista koulun urheilukilpailuihin. Juoksin 100 metriä niin hyvin, että minut lähetettiin liikuntavammaisten koulujen välisiin kisoihin. Siitä lähti kilpailu-urani, jota kesti neljä vuotta”, Carita muistelee.

Carita valittiin mukaan silloisen Suomen Invalidien Urheiluliiton (SIU) edustusjoukkueeseen. Tämän vuoden alussahan SIU sulautui osaksi Suomen Vammaisurheilu ja -liikunta VAA ry:tä. Syksyisin Carita kilpaili koulujen välisissä kisoissa ja keväisin SIU:n järjestämässä nuorisokisoissa, joissa oli mukana myös muista kuin erityiskouluista tulleita vammaisia oppilaita. Kilpailijat oli jaettu vamman mukaan eri vammaluokkiin.

Liikuntavammaisille tarkoitettuun kouluun ja urheilujoukkueeseen Carita päätyi cp-vammansa vuoksi. Hän ei kuitenkaan koskaan tuntenut olevansa osa ryhmää. ”Kuulonä-

Carita Halme

kövamma on määräävin vammani, joka vaikuttaa arkielämän pärjämiseen kaikkein eniten. Näön ja kuulon ongelmia ei mielestäni liikuntavammaisten urheilukisoissa huomioitu millään tavoin. Siksi tunsin tosi usein jääväni porukan ulkopuolelle, jopa kiusaamaksi.”

Lähtölaukausta Carita kertoo jännittäneensä. Lähtö ja maali piti käydä etukäteen läpi. ”Yksissä kilpailuissa maali ei tullutkaan selväksi. Pysähdyin toimitsijapöydän kohdalla luullen, että siinä maali”, Carita hymähtää.

Kansainvälisissä kisoissa Carita kisasi kahdesti: vuonna 1986 Islannissa liikuntavammaisten pohjoismaisissa mestaruuskisoissa ja kolme vuotta myöhemmin USA:n Floridassa maailmanmestaruuskisoissa. Vaikka ne kokemuksena olivat mielenkiintoisia, niin Carita

tunsi silti jäävänsä muusta joukkueesta liian syrjään. Keskusteluissa oli vaikea pysyä mukana ja nopeasti vaihtuvien tilanteiden seuraaminen ei onnistunut.”Kerran jäin yksin kentälle, kun muut olivat jo siirtyneet uimastadionille.”

Carita on kuitenkin tyytyväinen, että yritti parhaansa, eikä lannistunut. ”Floridan kisoissa pääsin kaksoisjalle. Jäi hyvä mieli, että on pärjännyt.” Suomen mestaruuksia Caritalle kertyi 3-4 kappaletta. ”Hiljattain katsoin aikoja ja huomasin, että olisin edelleen voittanut saman vammatason kisat!”

Kuulonäkövamman lisäksi Caritan urheilua haittasivat hengitysvaikeudet. Astmaa ja äänihuulihalvausta ei ollut silloin vielä diagnosoitu. ”Ryhmäytymisongelmien ja hengitysvaikeuksien vuoksi päätin lopettaa juoksemisen melko pian Floridan kisojen jälkeen.”

Caritaa houkuteltiin vielä mukaan olympiavalmennukseen vuonna 1992 Barcelonassa pidettyjä paralympialaisia varten, mutta hän kieltäytyi. Carita oli jo löytänyt oman vertaisryhmänsä.”Menin peruskoulun jälkeen Arlaan opiskelemaan. Kerran siellä ollessa soi puhelin ja minua pyydettiin vielä eräisiin kisoihin mukaan. Arlan kuurosokeiden kerho antoi lähtiessäni kannustuslahjaksi pienen valkoisen nallen.”■

Olympiamitalisti Merja

Merja Tuntosarven kansikuvassa elokuussa 2008 kaulassaan olympiakulta ja -pronssi New Yorkista 1984.

Teksti ja kuva: Tuija Wetterstrand

Nokian kultamitalistityttö **Merja Vähämaa** on tiettävästi ainoa suomalainen kuurosokea, jolla on tuomisinaan kultamitali vammaisten olympiakisoista. Mitali heltisi kuulantyönnöstä New Yorkin paralympialaisista vuonna 1984 näkövammaisten sarjassa. Samoista kisoista Merja toi mukanaan pronssia keihäänheitossa.

Haastattelin Merjaa hänen urheiluurastaan Tuntosarvi-lehden elokuun numeroon vuonna 2008. Lehti on luettavissa pdf-muodossa yhdistyksen kotisivuilla osoitteessa www.kuurosokeat.fi, linkkien Viestintä ja Kuurosokeiden lehdet kautta.■

Uusi kirjasarja: ”Kommunikaatio ja synnynnäinen kuurosokeus”

Kommunikaatio ja synnynnäinen kuurosokeus
Synnynnäinen kuurosokeus ja kuntoutuksen pääperiaatteet
Inger Rödbroe ja Marleen Janssen

Kirjasarjan ensimmäisen osan suomennos ei ole vielä mennyt painoon. Kuva on esimerkki siitä, millä kirjan kansi näyttää.

Teksti: Airi Ahonen

Kansainvälisen hankkeen tuksena vuosina 2005 - 2009 syntyi englanniksi kirjasarja kommunikaatiosta ja synnynnäisestä kuurosokeudesta. Kyseessä on ainutlaatuinen neliosainen teos. Aiemmin ei aiheesta ole ollut kirjallisesti koottua aineistoa.

Hankkeen johtajana toimi tanskalainen **Inger Rödbroe**. Hänellä on pitkä kokemus kuurosokeiden kuntoutuksesta ja kommunikaation kehittämisestä. Useat eri kuurosokeusalan osaamiskeskukset Pohjoismaista ja Alankomaista osallistuivat kirjasarjan tekemiseen. Myös eurooppalainen kommunikaatioverkosto oli mukana.

Suomi osallistui hankkeeseen

Hankkeella oli useita rahoittajia Tanskasta ja Hollannista. Suomesta mukana oli Kuulonäkövammaisten Kuntoutumiskeskus Jyväskylästä, jonka edustajana minä toimin.

Kirjoissa kuvataan vuorovaikutuksen ja kommunikaation osatekijöitä ensin yleisellä tasolla. Sen jälkeen on kuvaus kuurosokeuden erityispiirteistä kyseiseen asiaan. Vielä kerrotaan erilaisista yksilöllisistä ilmentymistä. Kaikissa kirjoissa on mukana DVD. Jokaisessa DVD:ssä on yli 20 videoesimerkkiä. Ne havainnollistavat kirjassa käsitellyjä asioita.

Mitä kirjat käsittelevät?

Ensimmäinen kirja käsittelee synnynnäisen kuurosokeuden eri muotoja ja syitä sekä kuntoutuksen historiaa ja pääperiaatteita. Toinen kirja ”Kontakti ja sosiaalinen vuorovaikutus” selkeyttää vuorovaikutuksen peruskäsitteitä. Näitä ovat muun muassa vastavuoroisuus, läheisyys, prosessointi ja yhteinen huomion kiinnittäminen. Kolmas kirja käsittelee kommunikointia ilman perinteisiä viittomia. Kirjassa kuvataan, kuinka eleet syntyvät yhteisistä kokemuksista. Keskeistä kirjassa on yhteisen merkityksen muodostaminen (”neuvottelu”) ja se, kuinka kumppani voi oppia ymmärtämään ja tulkitsemaan kuurosokean henkilön ilmauksia. Neljäs kirja on rakenteeltaan erilainen kuin aikaisemmat. Ensin siinä on artikkeli aiheesta ”Kieli ja synnynnäinen kuurosokeus”. Tämän jälkeen on yhdeksän tapauskuvausta eri-ikäisistä ja eri tavoin kommunikoivista syntymästään kuurosokeista henkilöistä.

Päätöskokous Italiassa

Kirjaprojekti päättyi 21.–22.9.2009 Italiassa Senigalliassa järjestettyyn konferenssiin. Kokoukseen osallistui yli 60 kuurosokeusalan ammattilaista eri puolilta Eurooppaa. Olipa mukana muutama kauempaakin, muun muassa Australiasta.

Useat kirjoittajat esittelivät kuulijoille kirjan sisältöä luentojen, videoiden ja pienten näytelmien avulla. Minulla oli ilo olla mukana konferenssissa ja pitää oma luento-osuus. Kokouksessa sai hyvän kokonaiskuvan kirjojen ja DVD-materiaalin sisällöistä.

Hyöty vanhemmille ja työntekijöille

Kirjoja on julkaistu muilla kielillä, muun muassa ruotsiksi. Pian saadaan näitä kirjoja suomeksi. Kaksi kirjaa on jo käännetty, ja ne menevät painoon kevään 2010 aikana. Näitä kirjoja odotetaan innokkaasti vielä ennen kesää! Kolmannen ja neljännen kirjan tekstit ovat kääntäjällä, joten nekin ovat valmistumassa suomeksi.

Kirjasarjan teko oli mielenkiintoinen ja opettava ”matka”. Ulkomaalaisten kollegoiden kanssa työskentely oli hyvin antoisaa. Sain tärkeitä eväitä omaan työhöni. Uskon, että kirjat ja DVD:t ovat suureksi hyödyksi niin syntymästään kuulonäkövammaisten vanhemmille kuin työntekijöille.

Airi Ahonen on erityisopettaja Suomen Kuurosokeat ry:n Kuulonäkövammaisten kuntoutumiskeskuksesta Jyväskylästä. ■

Vilho Sulonen on poissa

Kuva: Raili Karisaari.

Vilho Sulonen kuvattuna syyskokouksessa Seinäjoella 22.11.2008.

Teksti: Heikki Paatelainen

Lauantaina 23. tammikuuta 2010 saimme suruviestin Ulvilasta. **Vilho Sulosen** elämä oli päättynyt rauhallisesti hänen omaan vuoteeseensa.

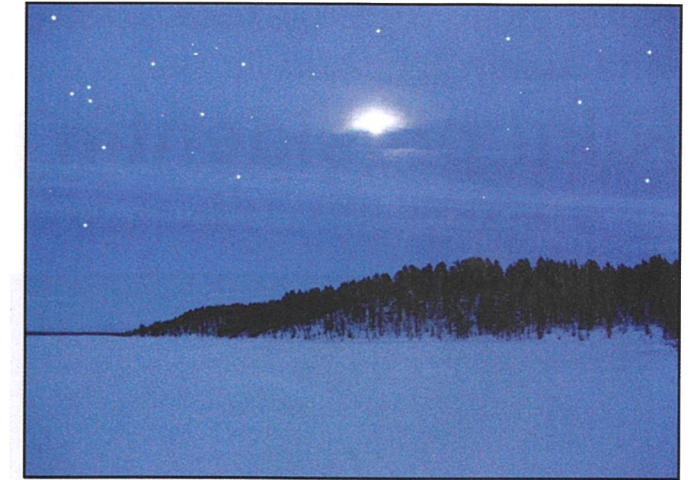
Vilho oli ollut kurssilla Kuurosokeiden Toimintakeskuksessa Tampereella 18.-22. tammikuuta ja palannut sieltä kotiinsa perjantaina. Hänet löydettiin lauantaiaamuna omasta vuoteestaan ikiuneen vaipuneena. Vilho oli syntynyt 25.1.1929.

Vilho oli täydellä sydämellään mukana vammaisten asioita ja etuja ajavissa tilanteissa. Hän halusi tuoda oman merkittävän panoksensa vammaisten toimintaan ja selviytymiseen. Vilho on toiminut Suomen Kuurosokeat ry:n hallituksen jäsenenä sekä Satakunnan Näkövammaiset ry:n hallituksen jäsenenä ja eri luottamustehtävissä, kuten esimerkiksi Näkövammaisten liikunta-toimikunnan puheenjohtajana sekä Ulvilan vammaisneuvoston jäsenenä. Vilho oli myös mukana Kuurosokeiden Toimintakeskuksen laajennusosan suunnittelussa.

Vilho oli myös vahva priimusmoottori silloin kun Satakunnan kuurosokeiden kerho perustettiin 1.10.1987. Kerhon vetäjänä Vilho toimi sen perustamisesta alkaen vuoteen 2003 asti, jonka jälkeen hän toimi kerhossa rivijäsenenä antaen vahvan tukensa kerhon toiminnalle. Hän kannusti varsinkin uusia kerholaisia säännölliseen osallistumiseen ja yhteistoimintaan kerhon hyväksi. Vilho oli myös koko ajan mukana vuonna 2005 alkaneessa päivätoiminnassa, nykyisessä viriketoiminnassa, ja toi hyviä ideoita toimintaan.

Vilho oli luonteeltaan avoin ja hän esitti asiansa ja mielipiteensä suoraan, enempiä perustelematta. Kuulonäkövamma tuotti Vilholle vaikeuksia monissa tilanteissa, varsinkin kokouksissa ja yleisissä meluisissa paikoissa. Kuuleminen kuulokojeen avulla aiheutti usein väärinymmärtämistä, ja sen vuoksi hänen käyttäytymisensä toisinaan ihmetytti kanssakäymis- ja kommunikointitilanteissa. Kun Vilhoon pääsi tutustumaan syvällisemmin, hän osoittautui luonteeltaan ja toimintoiltaan vankkumattomaksi vammaisten etujen ja hyvinvoinnin puolustajaksi ja tukijaksi.

Vilhoa jäävät kaipaamaan lapset ja lastenlapset sekä suuri vammaistoverien ja ystävien joukko. ■

Runo: Anu Mikkola

Runosi sanat,
kuin tähtiä taivaalla.
Luen niitä kuutamoina
maistellen tiedonhaluasi.

Vaikkei sinua ole,
niin asetan taivaalle tähteni
vilkuttamaan vastauksia sinulle
toisten linnunratojen takaoville,
jotka avautuvat aistien aamuun,
vaimenevan sateen laulaessa.

Tähtesi kiidättää
salaisuutesi pilvipeiliä,
joka paljastaa
runouden runsaudensarven
tai sananiekan karhunkielen. ■

Riku presidentin juttusilla

Kuvassa kolme lakimiestä: vasemmalla Tasavallan presidentti Tarja Halonen, keskellä tohtori Pentti Arajärvi ja oikealla Suomen Kuurosokeat ry:n hallituksen asiantuntijajäsenen Riku Virtanen.

Teksti: Tuija Wetterstrand

Kuva: Riku Virtasen kotialbumi

Kun Kynnys ry:n toiminnanjohtaja **Kalle Könkkölä** täytti 60 vuotta 16.1.2010, hän piti juhlat kotikaupungissaan Helsingissä. Kutsuvieraslistalla oli ystävien ja työtovereiden lisäksi vaikuttajia yhteiskuntaelämän eri aloilta. Ar-

vovaltaisina vieraista oli Tasavallan presidentti **Tarja Halonen**.

Ari Suutarla oli tavannut presidentin aikaisemmin työnsä kautta. Tervehtiessään presidenttiä hän kertoi, että seurueessa on maailman ensimmäinen kuurosokea lakimies, **Riku Virtanen**. Tasavallan presidentti Tarja Halonen kiinnostui vaihtamaan muutaman sanan Ri-

kun kanssa. Riku itse kertoo keskustelujen kulusta näin: ”Keskustelun yhteydessä presidentti totesi, että ”tässä vielä kolmas lakimies”. Hän viittasi siinä **Pentti Arajärveen**, joka on lakimies samoin kuin minä ja hän.

Keskustelun aluksi Ari Suutarla kertoi, miten oli ohjannut minua englannin kielen ääntämisessä, kun pidin syksyllä 2009 ensimmäiset englanninkieliset esitykseni.”■

Eurooppalainen kuurosokeiden kuntoutus- ja kulttuuriviikko

Eurooppalainen kuurosokeiden kuntoutus- ja kulttuuriviikko vuonna 2011 järjestetään Suomessa. Tapahtuma on aiemmin ollut nimeltään Euroopan kuurosokeiden lomaleiri. Nimi on vaihtunut tästä vuodesta lukien. Suomen Kuurosokeat ry:n hallitus on valinnut työryhmän valmistelemaan tapahtumaa. Työryhmää johtaa **Sanna Paasonen** ja sen jäseniä ovat **Ari Suutarla**, **Anita Palo**, **Tuija Wetterstrand** ja **Heikki Majava**.

Kesä 2011: Aika: 1. - 7.8.2011
Paikka: Tuusula, Suomi

Työryhmän työ on edennyt siihen vaiheeseen että kuntoutus- ja kulttuuriviikon ajankohta on 1.-7.8.2011 ja paikaksi on valittu Kurssi- ja lomakeskus **Onnela** ja sen läheisyydessä sijaitseva Kokoushotelli

Gustavelund Tuusulassa. Viikolle odotetaan yhteensä 150 osallistujaa eri puolilta Eurooppaa.

Kesä 2010: Aika: 2. - 8.8.2010
Paikka: Tübingen, Saksa

Vuonna 2010 Eurooppalainen kuntoutus- ja kulttuuriviikko järjestetään Saksassa. Ajankohta on 2.-8.8.2010 ja paikka Tübingen. Viikon järjestää Baden-Württembergin kuurosokeiden yhdistys. Saksaan on lähdössä suomalaisia osallistujia. Ennakoilmoittautumisen Saksan tapahtumaan voi tehdä 27.2.2010 mennessä järjestöpäällikkö Heikki Majavalle (puh. 040 529 3439 tai s-posti: heikki.majava@kuurosokeat.fi) ja häneltä voi myös kysyä lisätietoja.■